

Пунда Анастасія, Каплун Ярослав

Тернопільський національний економічний університет

(науковий керівник: д.е.н., доцент,

завідувач кафедри підприємництва і торгівлі Собко О. М.)

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ФІКТИВНИХ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Спектр застосування можливостей фіктивних фірм у злочинній діяльності надзвичайно широкий. Такі фірми знайшли застосування у механізмі вчинення фіктивного підприємництва, відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом, шахрайства, хабарництва, незаконного переведення грошових коштів за межі держави, порушень податкового законодавства (незаконне відшкодування податку на додану вартість, контрабандне ввезення товарів тощо).

Незаконні фінансові маніпуляції з використанням фіктивних підприємств застосовуються для завищення витрат виробництва, що дозволяє зменшити надходження податкових платежів до бюджету. Сутність схеми полягає в тому, що між її учасниками існує злочинна змова, коли фіктивна фірма контролюється особами, які беруть в ній участь. Грошові кошти, які надійшли на поточний рахунок, переводяться у готівку з використанням конвертаційних центрів або іншим шляхом – безпосередньо через фіктивну фірму. Такі схеми дозволяють незаконно збільшити витрати виробництва та збільшити собівартість виготовленої продукції.

Подібною фінансовою схемою є приховування фактично отриманих грошових коштів, коли суб'єкт підприємництва здійснює реалізацію товару (продукції) за готівковий розрахунок. З метою приховування фактично отриманих грошових коштів суб'єкт підприємництва документально оформлює реалізацію товару фіктивній фірмі у формі безготівкових розрахунків, при цьому значно занижується ціна реалізації товару. В подальшому, з поточного рахунку фіктивної фірми на адресу легального суб'єкта підприємницької діяльності перераховуються грошові кошти, які раніше були надані їй готівкою. Така фінансова схема дозволяє фіктивній фірмі не отримувати готівкові кошти у банківській установі, а використовувати у злочинному механізмі переведення безготівкових грошових коштів у готівку. Для перерахування у безготівковій формі використовуються грошові кошти «клієнтів» (легальних суб'єктів підприємництва), які звернулися до фіктивної фірми з метою незаконного переведення грошових коштів у готівку.

Зворотна дія цієї маніпуляції – ухилення від сплати податків,

проявляється в тому, що суб'єкт підприємництва легалізує за допомогою фіктивної фірми товар, який придбаний за готівковий розрахунок. У таких випадках збільшується ціна придбання, що дозволяє збільшити витрати виробництва.

З цією метою суб'єкти підприємництва документально завищують суму витрат, що відповідно знижує документально отримані доходи.

Сутність цієї фінансової схеми має прояв у тому, що легальне підприємство попередньо унеможлиблює факт надходження грошових коштів на його поточний рахунок від реалізації продукції. Фіктивна фірма у цій схемі є проміжною ланкою між продавцем продукції та її покупцем. Продукція продається, а грошові кошти залишаються у розпорядженні фіктивних підприємств. У легального підприємства, яке реалізувало продукцію, не виникає окремих податкових зобов'язань із-за ненадходження грошових коштів на поточний рахунок (виникає дебіторська заборгованість). Фактично грошові кошти від реалізації продукції готівкою надаються у розпорядження посадових осіб легального підприємства.

Значна кількість правопорушень і злочинних діянь виявляється правоохоронними органами у кредитно-фінансовій і банківській сферах. З метою ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), недобросовісні легальні підприємства, при участі працівників банків, утворюють мережі фіктивних підприємств та конвертаційних центрів. Тому діяльність банківських та інших фінансово-кредитних установ постійно перебуває у центрі уваги правоохоронних органів України.

Окремі банківські працівники не тільки сприяють відкриттю поточних та інших рахунків фіктивним підприємствам, але й самі стали ініціаторами створення фіктивних підприємницьких структур. Банківськими установами все частіше використовується система розрахунків через кореспондентські рахунки банків нерезидентів з метою «відмивання» значних сум грошових коштів, переведення їх у готівкові грошові кошти, валюту.

Найбільш поширеним правопорушенням з використанням фіктивних підприємств є незаконне переведення у готівку грошових коштів, ухилення від сплати податків, легалізація коштів, отриманих злочинним шляхом. Специфіка діяльності конвертаційних центрів потребує, як правило, взаємодії організованих злочинних структур із службовими особами банків. Призначенням конвертаційних центрів є створення можливості легальним суб'єктам підприємництва ухилитися від сплати податків, перевести податкові зобов'язання на фіктивні фірми, отримати готівкові грошові кошти і використовувати їх у тіньовому бізнесі.

З цією метою, все частіше почали використовуватися, «буферні» або

транзитні підприємства, що офіційно зареєстровані і є проміжною ланкою між фіктивною фірмою та суб'єктом підприємництва.

Таким чином завищується сума ПДВ, «сплаченого» постачальнику. У подальшому оформляється фактичний експорт товарів (продукції). До податкової інспекції подається значно завищений розрахунок на відшкодування ПДВ. Таким способом за межі митної території держави експортується металобрухт за ціною дорогого обладнання.

Злочинна діяльність у сфері незаконного відшкодування податку на додану вартість за експортними операціями, необґрунтоване завищення податкового кредиту мають прояв і при застосуванні інших способів і фінансових схем.

Використані джерела

1. Лисенко В.В., Попович В. М., Криницький І.Є, Заруба П. І., Федчук С.І., Задорожний О.С., Петросян В.Г. Проблеми та перспективи удосконалення протидії діяльності суб'єктів господарювання з ознаками фіктивності [монографія]. – К.: Алерта, 2012. – 298 с.

2. Некрасов В.А. Інфраструктура організованої злочинності у сфері господарської діяльності / Вячеслав Анатолійович Некрасов// Бюлетень обміну досвідом роботи. – 2014. – № 198 т. – С. 5-16.

3. Пчолкін В. Д. Запобігання злочинам у сфері економічної діяльності / В. Д. Пчолкін // Право і безпека. – Х., 2011. – № 3. – С. 152-155.

Решетник Оксана

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доц. доцент кафедри
підприємництва і торгівлі Турчин Л.Я.)

СТРАТЕГІЇ ТА ВИДИ СТИМУЛЮВАННЯ ЗБУТУ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗЕД

Управління підприємством на сучасному етапі, перш за все, повинне враховувати такі важливі фактори як ринковий попит, вимоги споживача до якості та ціни, купівельна спроможність цільової аудиторії, кількісних та якісних характеристик. Раціональне ведення бізнесу та успішне функціонування можливе лише у тому випадку, якщо передумовою орієнтації виробництва і збуту продукції є вимоги ринку. Сьогодні споживач диктує вимоги до товару, який він готовий купити, а виробник їх враховує.

Для завоювання вагової частки зовнішнього ринку необхідно вирішити наступні аспекти розробки та обґрунтування міжнародної збутової політики: